

**Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van
persoonsgegevens**

Advies wetgeving VTC nr. 2024/012 van 16 januari 2024

over

tekst	voorontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 ¹ houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de optimalisering van de werkprocessen van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht en de justitiehuisen
roepnaam	(wijzigingsdecreet Justitiehuisen)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 22 december 2023
trefwoorden	lokalisatiegegevens; identificatie; identiteitskaart; uitbesteden;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de mevrouw Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme van 22 december 2023, ontvangen door de VTC op 22 december 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 16 januari 2024;

Brengt op 16 januari 2024 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, wat betreft de optimalisering van de werkprocessen

¹ <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.aspx?id=1031790&datum=&geannoteerd=undefined&print=undefined#H1093887>

van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht en de justitiehuisen (hierna “het Ontwerp”) zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Dit ontwerp van decreet beoogt volgens de toelichting een optimalisering van de werkprocessen van de justitiehuisen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht. Zo worden een aantal aanpassingen op het vlak van bijstand aan slachtoffers en de gegevensverwerking ingevoegd alsook een aantal maatregelen, meer bepaald de voorwaarden om beroep te doen op een private partner, een strafbaarstelling voor het beschadigen van ET-materiaal, etc.

De werkprocessen worden ook op vlak van gegevensverwerking geoptimaliseerd. Aan de justitiehuisen zijn nieuwe opdrachten toebedeeld in het kader van het tijdelijk huisverbod. Over de betrokken personen behoren ze bijgevolg persoonsgegevens te verwerken. Aan een elektronisch toezicht kan ook een verbodsvoorwaarde verbonden zijn, zoals een plaats- of contactverbod ter bescherming van het slachtoffer. Met behulp van het toezichtsmateriaal kan ook de naleving van dit verbod gecontroleerd worden. Dit veronderstelt dat ook lokalisatiegegevens van de beschermde persoon verwerkt kunnen worden. Verder wordt een decretale grondslag voorzien voor de verificatie van de identiteit van justitiabelen aan de hand van hun identiteitskaart, met inbegrip van de foto van de identiteitskaart.

4. uit p.2 toelichting

De justitiehuisen en het VCET behoren bij de uitvoering van hun opdrachten persoonsgegevens te verwerken, met inbegrip van gerechtelijke en bijzondere categorieën van gegevens. De bepalingen inzake gegevensverwerking van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand (hierna: decreet van 26 april 2019) worden in dit ontwerp geactualiseerd. De uithuisgeplaatsten en de personen die met hen samenwonen, worden toegevoegd. Verder wordt voorzien dat ook van slachtoffers lokalisatiegegevens verwerkt kunnen worden, meer bepaald als de dader ten aanzien van het slachtoffer een verbodsvoorwaarde dient na te leven, en dit aan de hand van elektronisch toezichtsmateriaal gecontroleerd wordt. Aangezien het ontwerp aldus een mogelijke impact heeft op het recht op privéleven, meer bepaald op de privacy van de justitiabelen, wordt het aan de bevoegde toezichthoudende autoriteit ter advies voorgelegd.”

5. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:

- artikel 2: definitie van elektronisch toezichtsmateriaal en uithuisgeplaatste;
- artikel 5: i.v.m. uithuisgeplaatsten en lokalisatiegegevens van een slachtoffer;
- artikel 6: het identificeren van justitiabelen;
- artikel 9: de mogelijkheid voor het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht om beroep te doen op een private partner en diens mogelijkheid om justitiabelen te identificeren;
- artikel 10: een justitiabele die een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de medewerkers van de gedecentraliseerde diensten.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

6. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:

justitiabelen waaronder slachtoffers

en dat het minstens de volgende gegevens betreft:

- identificatiegegevens;
- gerechtelijke gegevens;
- gevoelige gegevens;
- lokalisatiegegevens.

7. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Artikelsgewijze bespreking

a) Artikel 2: definitie van elektronisch toezichtsmateriaal en uithuisgeplaatste;

“Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, gewijzigd bij de decreten van 11 maart 2022 en 17 maart 2023, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 4°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“4°/1 elektronisch toezichtsmateriaal: het geheel aan elektronische middelen dat het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, vermeld in artikel 6, eerste lid, inzet bij de uitvoering van zijn opdrachten;”;

2° aan punt 9° wordt een punt e) toegevoegd, dat luidt als volgt:

“e) een uithuisgeplaatste als vermeld in artikel 2 van de wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld, of een persoon die met die uithuisgeplaatste dezelfde verblijfplaats betreft;”.

8. Met de invoeging m.b.t. uithuisgeplaatsten in de definitie van “justitiabelen”² worden twee nieuwe categorieën betrokkenen toegevoegd aan de verwerking.

9. De toelichting vermeldt het volgende (onderlijning VTC)

“Dit artikel voegt een definitie in voor “elektronisch toezichtsmateriaal”.

Daarnaast breidt dit artikel de omschrijving van ‘justitiabele’ uit, rekening houdende met de opdrachten in geval van een tijdelijk huisverbod.

10. Het begrip justitiabelen omvat alle personen ten aanzien van wie de justitiehuisen en VCET opdrachten uitvoeren. Zij worden in het decreet van 26 april 2019 in categorieën opgedeeld. Het artikel voegt de uithuisgeplaatsten en de personen die met hem samenwonen toe. Een tijdelijk huisverbod, als bedoeld in wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld, kan immers opgelegd worden zonder dat in hoofde van de uithuisgeplaatste een misdrijf is vastgesteld dat hij ten aanzien van zijn huisgenoten gepleegd zou hebben. Als dat wel het geval is, zijn zij ook als dader resp. slachtoffer te aanzien.”

² “9° justitiabele:

- a) een verdachte, beschuldigde, beklagde, in verdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde persoon;
- b) een slachtoffer, naaste of nabestaande;
- c) een minderjarige of een partij in het geding in het kader van een burgerrechtelijke opdracht;
- d) een persoon die het voorwerp uitmaakt van een overleg in het kader van een sectoroverschrijvend netwerk als vermeld in artikel 5, 2° ;”

11. De VTC heeft hierbij geen opmerkingen. Zie hierna over de informatie over de uithuisgeplaatsten.

b) artikel 5: informatie over uithuisgeplaatsten en lokalisatiegegevens van het slachtoffer

12. Artikel 5 van het Ontwerp wijzigt artikel 9 van het decreet dat de verwerking van persoonsgegevens door de Justitiehuisen regelt.

13. Het toekomstige artikel 9 met de wijzigingen aangeduid in het vet luidt als volgt:

“Artikel 9. (28/05/2022- ...)

§ 1. Justitiehuisen kunnen persoonsgegevens verwerken over de volgende personen:

*1° verdachte, beschuldigde, beklagde, inverdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde personen, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over een passende straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde die aan deze personen kan worden opgelegd, of over de opvolging van een dergelijke straf, maatregel, uitvoeringsmodaliteit of voorwaarde **of om een opdracht als vermeld in punt 3°, uit te voeren;***

2° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen, vermeld in punt 1°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 1°, of voor een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het onthaalmilieu van een persoon als vermeld in punt 1°;

2°/1 een uithuisgeplaatste als vermeld in artikel 2 van de wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld, of een persoon die met die uithuisgeplaatste dezelfde verblijfplaats betreft, als dat noodzakelijk is om een opdracht uit te voeren die tot doel heeft hen te begeleiden en op te volgen, en een opdrachtgever te informeren over de opvolging;

*3° slachtoffers, naasten en nabestaanden, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft hen **te begeleiden ondersteunen** en te informeren gedurende een strafrechtelijke procedure, of een procedure in het kader van de uitvoering van straffen en maatregelen, **of om een opdracht als vermeld in punt 1°, uit te voeren;***

4° personen die betrokken zijn in een burgerrechtelijke procedure, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht die tot doel heeft een opdrachtgever te informeren over het thuismilieu van minderjarigen, de uitoefening van het gezamenlijk ouderlijk gezag en het recht op persoonlijk contact met minderjarigen;

5° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 4°, voor zover dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van een opdracht als vermeld in punt 4°;

*6° personen over wie in het kader van netwerken als vermeld in artikel 5, 2° **van dit decreet**, overleg wordt gepleegd, voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van dat overleg te realiseren;*

7° personen die deel uitmaken van de sociale context van personen als vermeld in punt 6° voor zover dat noodzakelijk is om het specifieke doel van het overleg te realiseren;

8° personen die als actor betrokken zijn bij de uitvoering van een opdracht, alsook over professionele raadgevers of hulpverleners van de personen, vermeld in punten 1°, 3°, 4° en 6°.

*§ 2. Voor de doeleinden, vermeld in ~~paragraaf 1, 1° en 2°~~ **paragraaf 1, 1°, 2° en 2°/1**, en in artikel 5, 2°, kunnen de justitiehuisen persoonsgegevens uit de volgende gegevenscategorieën verwerken:*

1° identificatie- en contactgegevens;

2° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;

3° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;

4° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;

5° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;

6° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;

7° gegevens betreffende de woonomstandigheden;

8° politionele en gerechtelijke gegevens;

9° gegevens betreffende de gezondheid;

10° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;

11° gegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken;

12° gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
13° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
14° lokalisatiegegevens, voor zover het gaat om personen die door een opdrachtgever onder elektronisch toezicht zijn geplaatst.

Voor het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, 3°, kunnen de justitiehuizen persoonsgegevens uit de gegevenscategorieën, vermeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6°, 8° en 9°, verwerken, evenals gegevens betreffende de schade die de betrokken personen lijden als gevolg van een misdrijf, **en lokalisatiegegevens als zij aan de hand van elektronisch toezichtsmateriaal onder bescherming zijn geplaatst.**

Voor het doeleinde, vermeld in paragraaf 1, 4°, kunnen de justitiehuizen persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, 1° tot en met 13°, verwerken, evenals gegevens betreffende de opvoeding van minderjarigen, kinderopvang, pleegzorg en adoptie.

Over personen als vermeld in paragraaf 1, 8°, kunnen de justitiehuizen identificatie- en contactgegevens verwerken.

De Vlaamse Regering kan, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit, de eventuele andere gegevenscategorieën bepalen die de justitiehuizen kunnen verwerken, alsook de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens verwerkt en uitgewisseld kunnen worden.”

- **informatie over uithuisgeplaatsten**

14. De toelichting vermeldt het volgende (onderlijning VTC) m.b.t. de aanpassingen van §1, punten 1° en 3° die de doelstellingen (en dus de verwerkingen) betreffen:

“Artikel 9, §1, van het decreet van 26 april 2019 geeft aan voor welke doeleinden de personeelsleden over de onderscheiden categorieën van personen gegevens kunnen verwerken. De algemene verordening gegevensbescherming verplicht om een dergelijke opdeling te maken.

Dit artikel voegt vooreerst toe dat, enerzijds, met het oog op het uitvoeren van een strafrechtelijke opdracht ook persoonsgegevens over het betrokken slachtoffer verwerkt kunnen worden, en dat, anderzijds, in het kader van de bijstand van een slachtoffer, ook persoonsgegevens over de betrokken dader verwerkt kunnen worden. Dit is momenteel immers niet afdoende afgedekt. Zo kan de dader veroordeeld zijn tot het betalen van schadevergoeding aan het slachtoffer, of kan in het belang van het slachtoffer een voorwaarde zijn opgelegd aan de dader, zoals het verbod om het slachtoffer te contacteren of benaderen. Bij zowel dader- als slachtoffergerichte opdrachten behoren zowel over de daders als de slachtoffers gegevens verwerkt te kunnen worden, voor zover dit voor het uitvoeren van de opdracht noodzakelijk is. In punt 3° wordt het woord “begeleiden” vervangen door “ondersteunen”, gezien ondersteunen van slachtoffers en hun naasten of nabestaanden beter de concrete taken van de justitiehuizen, meer bepaald de diensten slachtofferonthaal, omvat. Naast het bieden van ondersteuning verstrekken zij ook informatie aan slachtoffers: zie de toelichting bij artikel 6.”

15. De toelichting vermeldt het volgende m.b.t. de aanpassingen van §1, punt 2/1° (onderlijning VTC):

“Verder voegt dit artikel toe met welk oogmerk over de uithuisgeplaatsten en de personen die met hen samenwonen persoonsgegevens verwerkt kunnen worden. De justitiehuizen behoren tijdens het tijdelijk huisverbod de uithuisgeplaatste bij te staan en op te volgen, en de personen die met hem dezelfde verblijfplaats betrekken bij te staan en voor te lichten (artikel 3, §5, van de wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld).

Artikel 9, §2, van het decreet van 26 april 2019 somt de categorieën van persoonsgegevens op die voor de onderscheiden doeleinden verwerkt kunnen worden. Dit artikel voegt in §2 toe dat ook over uithuisgeplaatsten en hun huisgenoten de in het eerste lid vermelde gegevens verwerkt kunnen worden. De aanpassing in de aanhef impliceert dat ook over uithuisgeplaatsten en hun huisgenoten

de opgesomde gegevens verwerkt kunnen worden. Dit is noodzakelijk om de door de federale wetgever omschreven opdrachten correct te kunnen uitvoeren.”

16. De VTC heeft geen opmerkingen bij deze uitbreiding.

- **lokalisatiegegevens van het slachtoffer**

17. De toelichting vermeldt het volgende m.b.t. de aanpassingen van §1, punt 2/1° (onderlijning VTC):

“Verder wordt in §2, tweede lid, de mogelijkheid ingevoegd om ook van slachtoffers lokalisatiegegevens te verwerken. De strafrechter alsook de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank kan, naast elektronisch toezicht, aan de dader een plaats- of contactverbod opleggen ter bescherming van het slachtoffer. Het elektronisch toezichtsmateriaal dat wordt ingeschakeld, kan ook de naleving van dit verbod controleren. Het elektronisch toezichtsmateriaal dat wordt ingeschakeld, kan zowel de naleving van het elektronisch toezicht als de naleving van het verbod controleren. In dat laatste geval behoren ook de nodige lokalisatiegegevens van het slachtoffer verwerkt te kunnen worden.”

18. Bij de impactanalyse wordt hierover enkel het volgende gesteld:

“Aangezien het ontwerp aldus een mogelijke impact heeft op het recht op privéleven, meer bepaald op de privacy van de justitiabelen, wordt het aan de bevoegde toezichthoudende autoriteit ter advies voorgelegd.”

19. Op vraag van de VTC werd haar volgende bijkomende uitleg verschaft:

“Het verblijfsverbod is het verbod om op een bepaalde plaats of plaatsen te wonen. Het plaatsverbod omvat een verbod om zich op een bepaalde plaats op te houden.

Een contactverbod is het verbod om met één of meer personen in contact te treden, in het bijzonder met het slachtoffer (bv. bij een veroordeling wegens belaging).

Verblijfs- plaats- of contactverboden als bijkomende straf hebben momenteel een bijzonder karakter. Ze zijn terug te vinden in bijzondere strafwetgeving, zoals in het raam van seksueel gerelateerde misdrijven (art. 417/58 Strafwetboek). Het verblijfs- plaats of contactverbod zal een expliciete wettelijke basis krijgen in Boek I van het nieuwe Strafwetboek. Het zal in de gevallen bij wet bepaald als bijkomende straf kunnen gelden.

De rechter kan (ook nu reeds) een verblijfs- plaats- of contactverbod als een na te leven voorwaarde opleggen aan een dader.

Dit kan in diverse wettelijke kaders:

Door de onderzoeksrechter in het raam van de vrijheid onder voorwaarden (wet voorlopige hechtenis van 20 juli 1990);

Door de strafrechter als een probatievoorwaarde (Probatiewet van 29 juni 1964);

Door de strafrechter in het raam van een autonome probatiestraf of een straf onder elektronisch toezicht (Strafwetboek);

Door de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank als geïndividualiseerde voorwaarde bij een uitvoeringsmodaliteit van een gevangenisstraf (beperkte detentie, elektronisch toezicht, voorwaardelijke invrijheidstelling) (Wet Externe Rechtspositie Veroordeelden van 17 mei 2006 (WER));

Door de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij een uitvoeringsmodaliteit van een internering (Interneringswet van 5 mei 2014);

Door het openbaar ministerie in het raam van een tijdelijk huisverbod in geval van huiselijk geweld (wet van 15 mei 2012).

De dader behoort akkoord te gaan met de geïndividualiseerde voorwaarden, waaronder de eventuele verboden. Zo kan in het kader van de WER de SURB pas een uitvoeringmodaliteit toekennen als zij vaststelt dat alle wettelijke voorwaarden zijn vervuld en indien de veroordeelde zich akkoord verklaart met de opgelegde voorwaarden.

De naleving van dergelijke verboden wordt gecontroleerd door de politiediensten in samenwerking met de lokale justitiehuizen. Als aan de dader elektronisch toezicht is toegekend, met-eventueel een verblijfs- of plaatsverbod, kan de naleving ervan aan de hand van elektronische middelen gecontroleerd worden. Dit gebeurt door het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET).

De federale overheid bereidt (in overleg met de Gemeenschappen) een wetsontwerp voor dat in alle voormelde wettelijke kaders aan de rechterlijke overheid de bevoegdheid verleent om hierover te beslissen. Indien de rechter aan de dader een verblijfs-, plaats- of contactverbod oplegt, zal hij meer bepaald kunnen beslissen dat de naleving van het verbod onder meer met elektronische middelen door de bevoegde dienst van de gemeenschappen wordt gecontroleerd. Aan Vlaamse kant is die bevoegde dienst het VCET.

Daarbij wordt als wettelijke voorwaarde gesteld dat de naleving van een contactverbod enkel met elektronische middelen kan worden gecontroleerd indien het slachtoffer hiermee akkoord gaat. Dat akkoord is vereist omdat het slachtoffer zelf ook een tracker zal bijhouden om geolokalisatie mogelijk te maken. Let wel: die geolokalisatie zal enkel te zien zijn en 'aanspringen' indien een dader te dicht in de buurt van een slachtoffer komt. In deze zal het voornamelijk gaan over slachtoffers van stalking en intrafamiliaal geweld, om (ex)partnermoord te voorkomen. Het akkoord van het slachtoffer geldt niet als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens. De grondslag daartoe is artikel 8 van het decreet 26 april 2019: het gaat om noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

Om de controle adhv elektronische middelen van een verbod dat specifiek ter bescherming van het slachtoffer is opgelegd mogelijk te maken, moeten niet enkel van de dader maar ook van het slachtoffer lokalisatiegegevens verwerkt kunnen worden.

Technisch zal de controle van een contactverbod gebeuren aan de hand van nieuwe enkelbanden met een zgn. slachtofferapplicatie.

Technisch gaat om geolokalisatie van de dader, met een extra toestel (tracker) voor het slachtoffer of de slachtoffers. Het systeem volgt op elk moment de locatie van de dader en het slachtoffer. Op het moment dat het systeem detecteert dat de dader zich binnen een bepaalde afstand van ten minste één van de slachtoffers bevindt, wordt er een alarm gegenereerd en zal de situatie actief worden opgevolgd. Daartoe zullen onder meer exclusiezones gecreëerd worden. Bedoeling is om preventief en proactief in te grijpen als de dader zich in de richting van het slachtoffer begeeft. De personeelsleden gaan niet zomaar na waar een slachtoffer met tracker zich bevindt. Ze doen dit enkel in geval zich een alarm voordoet.

Indien zich een alarm voordoet, zal VCET de lokale politiedienst hiervan onmiddellijk verwittigen. Ook de politie heeft immers een wettelijke opdracht bij het toezicht op veroordeelden en geïnterneerden, in het bijzonder op de naleving van verbodsvoorwaarden (art. 19 en 20 Wet Politieambt).

Het ontwerp van een decreet voorziet een decretale grondslag voor de verwerking van lokalisatiegegevens van het slachtoffer. Voor de daders onder ET is dit reeds voorzien.

Deze gegevens kunnen, net als de lokalisatiegegevens van de dader, ingezien worden door:

De personeelsleden van het Team Monitoring van het VCET;

De operationeel leidinggevenden van het VCET.

De bewaring van persoonsgegevens is geregeld in het BVR van 18 maart 2022 tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuisen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand.

Meer bepaald is artikel 5, eerste lid, ook van toepassing op de gegevens die door het VCET bewaard worden. De persoonsgegevens worden bewaard in een elektronisch dossier en zijn beschikbaar en raadpleegbaar tot tien jaar na de laatste verwerking ervan. Na deze periode worden de persoonsgegevens gewist of geanonimiseerd met het oog op onder meer wetenschappelijk onderzoek en statistiek.

De gegevens worden bewaard bij een alarm. In dat geval zijn ze zijn immers relevante informatie voor de opdrachtgever.”

20. De VTC bevestigt dat de verwerking van lokalisatiegegevens als bedreigend wordt beschouwd voor de privacy en de individuele vrijheden.
21. De VTC wijst er op dat de instemming als ethische beschermingsmaatregel (niet als wettelijke basis) positief is, maar het is zeer belangrijk dat het slachtoffer daarbij geen enkele druk ervaart, en m.n. dat het slachtoffer niet wordt aangezet om in te stemmen op straffe van een persoonlijk nadeel zoals een groter persoonlijk risico.
22. De implementatie van tracking van het slachtoffer, zelfs al gaat het om een beschermingsmaatregel voor de te beschermen persoon, vraagt een grondige risicobeoordeling. De in de toelichting en bijkomende toelichting opgenomen uitleg is veel te beperkt om de toelaatbaarheid van deze verwerking te beoordelen. De VTC beveelt bijgevolg aan om een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35, AVG) uit te voeren en op basis daarvan de nodige maatregelen uit te werken, zo nodig in een uitvoeringsbesluit, zodat de betrokkene voldoende garanties heeft m.b.t. diens gegevensbescherming.
23. De VTC herinnert eraan dat het principe van minimale gegevensbescherming van de AVG ook vraagt dat het doel waarvoor de gegevens verzameld worden effectief is, wat hier ook moet aangetoond worden.

c) artikel 6: het identificeren van justitiabelen

24. Met artikel 6 van het Ontwerp wordt het mogelijk gemaakt voor de justitiehuisen om justitiabelen te identificeren aan de hand van hun identiteitskaart, met inbegrip van de foto van de identiteitskaart. Dit laatste houdt een raadpleging van het Rijksregister in.

“Art. 6. Aan artikel 13, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd:

“De justitiehuisen kunnen de justitiabelen identificeren aan de hand van hun identiteitskaart, met inbegrip van de foto van de identiteitskaart.”.

25. De toelichting vermeldt het volgende (onderlijning VTC):

“Artikel 13 van het decreet van 26 april 2019 beoogt een unieke identificatie van de betrokken personen te verzekeren aan de hand van het Rijksregister of het identificatienummer van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Als pijler van het e-Government verzekert het Rijksregister immers de uitwisseling van authentieke en accurate gegevens van natuurlijke personen tussen de verschillende overheidsdiensten, die een beperkte toegang hebben tot deze gegevens. Gezien de in artikel 22 van de Grondwet verankerde bescherming van het privéleven, voegt dit artikel bovendien een decretaie grondslag in voor de identificatie aan de hand van de identiteitskaart van de justitiabele. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de voorwaarde die is gesteld in de beslissing van 059/2022 van de Minister van Binnenlandse Zaken over de aanvraag om toegang te krijgen tot de gegevens van het Rijksregister, meer bepaald tot de foto die overeenstemt met de foto op de laatste identiteitskaart (artikel 6bis van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten). In eerste instantie vraagt het personeelslid om de voorlegging van de identiteitskaart. Indien de identiteitskaart niet voorhanden is

of er sterke vermoedens zijn van fraude kan als bijkomende controle dus ook via het Rijksregister de foto van de identiteitskaart bekeken worden.”

26. De VTC beoordeelt het positief dat er een decretale basis wordt gecreëerd voor deze verwerkingen.
27. Ze beveelt aan dat er een regeling komt (BVR of omzendbrief) voor de manier waarop de identificatie aan de hand van de identiteitskaart mag gebeuren³ en de elementen die sterke vermoedens van fraude vormen.
28. Zie verder over de bevoegdheid van de externe partner (artikel 9 van het Ontwerp).

d) artikel 9: de mogelijkheid voor het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht om beroep te doen op een private partner en diens mogelijkheid om justitiabelen te identificeren;

29. De toelichting vermeldt het volgende (onderlijning VTC):

“Dit artikel omschrijft de voorwaarden voor een delegatie van taken aan een private partner, als dat noodzakelijk is om de continuïteit van het VCET te helpen verzekeren. Haar opdrachten dienen, gelet op hun aard, voortdurend, regelmatig en zonder onderbreking uitgevoerd te kunnen worden. De uitbesteding mag enkel betrekking hebben op het tijdelijk overnemen van uitvoeringstaken. Deze taken behoren nauwkeurig in een overeenkomst te worden omschreven. De personeelsleden van VCET controleren de uitvoering ervan en behouden hun beslissingsbevoegdheid. Zij blijven instaan voor essentiële kerntaken, meer bepaald de concrete invulling van het elektronisch toezicht, de begeleiding van de justitiabele in het kader van dat toezicht en de rapportering aan de opdrachtgever en/of het Openbaar Ministerie. De overdracht van operationele taken behoort in duur en frequentie beperkt te zijn. Zo kan de private partner in crisismomenten worden ingezet, met name bij grote uitval van medewerkers, zoals bij een pandemie, waardoor de continuïteit van de openbare dienst in gedrang komt. De gegevens zijn vertrouwelijk te verwerken. Conform de algemene verordening gegevensbescherming behoort met de private onderneming een verwerkersovereenkomst worden afgesloten. Het tweede lid van het artikel voorziet in een decretale grondslag om bij het uitvoeren van de gedelegeerde taken een identiteitscontrole uit te voeren bij de justitiabele aan de hand van diens identiteitskaart.”

30. De VTC is van oordeel dat de verplichting van het sluiten van een verwerkersovereenkomst al uit de AVG zelf volgt als de verwerking van persoonsgegevens wordt uitbesteed en dus niet herhaald moet worden. Het volstaat dat er in de toelichting op die verplichting wordt gewezen. De VTC wijst er wel op dat, los van enige decretale basis, een eventuele uitbesteding welhaast per definitie betrekking heeft op de verwerking van zeer gevoelige gegevens, en dat de bescherming van persoonsgegevens dan ook een doorslaggevend criterium dient te zijn bij de aanbesteding.
31. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 6, §7 van de wet van 19 juli 1991 *betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten*, dat bepaalt dat alleen de openbare overheden en ambtenaren de voorlegging van de identiteitskaart kunnen vorderen:

“§ 7. De Koning bepaalt, na advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit, de vorm en de nadere regels van aanmaak, afgifte en gebruik van de kaart. Hij stelt de leeftijd vast vanaf welke men verplicht is (de kaart) te bezitten en bij zich te hebben, alsook het maximumbedrag dat ten laste van de houder mag worden geïnd bij de afgifte van de kaart. Hij bepaalt ook welke de openbare overheden en ambtenaren zijn op wier vordering (de kaart) moet worden getoond.”

32. De VTC is niet bevoegd voor deze materie en beveelt aan om te onderzoeken of de voorgestelde decretale bepaling het uitbesteden van de identiteitscontrole o.b.v. de identiteitskaart mogelijk kan maken.

³ Zie de volgende richtlijnen van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:
<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/thema-s/eid/voorleggen>

e) artikel 10: een justitiabele die een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de medewerkers van de gedecentraliseerde diensten;

33. De toelichting vermeldt onder meer het volgende (onderlijning VTC):

“Het artikel verleent de bevoegde minister van de Vlaamse Regering de bevoegdheid om, in uitzonderlijke gevallen, bevel te geven aan het Openbaar Ministerie tot aanhangigmaking van het dossier bij de bevoegde rechtbank. Dit wordt klaar en duidelijk afgebakend, meer bepaald wanneer de justitiabele bij de tenuitvoerlegging van een beslissing over een straf of maatregel (zoals toekenning van elektronisch toezicht of een voorwaardelijke invrijheidstelling) door zijn gedrag of uitlatingen een ernstig gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de medewerkers van het VCET of de justitiehuisen.”

34. De VTC wijst erop dat het gegeven “een ernstig gevaar vormen voor de fysieke of psychische integriteit van de medewerkers van de gedecentraliseerde diensten” ondergebracht moet kunnen worden in een bestaande decretale categorie van persoonsgegevens (mogelijk “gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen”, zoals bedoeld in artikel 9, §2, 10°) ofwel apart moet worden vermeld in artikel 9 van het decreet.

III. BESLUIT

35. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- wat betreft de lokalisatiegegevens van het slachtoffer: minstens meer te motiveren en ook een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uit te voeren en op basis daarvan de nodige maatregelen uit te werken, zo nodig in een uitvoeringsbesluit en de GEB aan de VTC voor advies voor te leggen;
- een regeling opstellen voor de manier waarop de identificatie aan de hand van de identiteitskaart mag gebeuren en de elementen die sterke vermoedens van fraude vormen;
- de verplichting van het sluiten van een verwerkersovereenkomst enkel in de toelichting vermelden.

Hans Graux,
Voorzitter VTC